

KULTUR SANAT

Mete Alpsar / Maden Mühendisi

FORAUL ÖTESİ MADENCİLİK

Melis Gürsel

Hangimiz kolanın formülünü merak ederiz ya da hesap yaparız içmeden önce? Gerçek olan içtikten sonra boğazımızda bıraktığı yanmadır. Formülüne olmuş her şey başında antipati yaratıyor bende zaten. Bir de işin içine formülüne olmuş bir okul hayatı girince çıkmazı siz düşünün artık, bu kola da değil öyle "içeyim de dur bir tadına bakayım şöyle" diyebileceğin, zorunlu bir sürü soru kümesinin ortasında öylece kaliveriyorsun; nasıl staj yapacağım, nerden rapor bulacağım, şundan A1, diğerinden B1 getirsem de ortalamayı tutturabilir miyim, ben ne olacağım, biz ne olacağız, o ne olacak...

İyi bir madencinin formülü nedir, ne değildir hocam, derken bir de bakmışsın yolu çoktan yanılamışsın. Teoride de pratikte de kara gözüküyor. Dümeni bir an önce toplamaya çalışıyoruz. Kendimizce elbette(1)...

Çok bilinmeyenli öğrencilik zanaatıyla alakadarken bu şekilde, bir de baktım staj zamanı gelip çatmış. Ben hala elimde defter, "hocam, buradan sınavda çıkar mı?" modunda inmeye kalkıyorum yeraltına. Bir de ilk stajım yeraltı olacak diye direttim; maden-

cilik hayatımıza formülsüz girizgah yapmak amacıyla. Daha aşağısı kurtarmıyor kesinlikle! Kaygılanm var elbette bu arada da. insan ne de olsa her şeyin sınavda çıkıp çıkmayacağını merak ettiğinden, stajda ister istemez strese giriyor. Sonrasında, ne sınav yapacak biri olacak, ne kopya çekebileceğin bir sıra arkadaşı ne de sorularını önceden araklayabileceğin bir sınav var... Ötesi kendi ellerin, gördüklerin, duydukların, başmühendisten işittiğin azar, işçiyle paylaştığın

salatalık, birlikte toz yuttuğun, kömüre bulandığın staj arkadaşlarınla harmanlayıp yoğurduğun kocaman bir tecrübe; hem de en kağıtsız, kalemsiz, formülsüzünden!

İnsan işin ciddiyetini; yanında kesici-yükleyici bozulduğunda, iş güvenliğinde bütün sektörü adım adım gezdiğinde, aktarma gerisinde oksijen düşüp de sıcak bastığında, tahkimat için harcanan çabayı gördüğünde, hasır telleri eliyle topladığında, yeryüzüne kapkara çıktığında, her şeye rağmen buna değişimini düşündüğünde anlıyor...

Dahası MADENCİLİĞİN VE EMEĞİN formüllere sığmadığını kavıyor. •

Çizim: Süleyman Bilgin

tünelde

mutluluk tünelin ucunda değil
tünele giden yolda yakalanır

şalter desem
trafo desem
yağ filtresi kompresörün
arının taranması desem
nasırlı ellerimi gör düşünde

oysa pamuk tarlası avuç içlerim
kravatım boynumda
elimde şiir kitaplarım
görmediğin
mühendis
işçi
aydın
görmediğin madenci yüreğim
kabuk kabuk nasır tutuyor tünelde«

mete alpsar

Mart 2004

43

Öykü dalında;

Mehmet Çelikel Lisesi öğrencisi Soncay Kabaklı, "AH" BİLE DİYEMEDEN başlıklı öyküsüyle birinciliği alırken, Zonguldak Fen Lisesi öğrencisi Ceren Uyar, KARA İZİN BEYAZ SİMGESİ başlıklı öyküsüyle ikinci, Çaycuma Çok Programlı Lise öğrencisi Sefa Çetinkaya, EKMEĞİN PEŞİNDE başlıklı öyküsüyle

BİR HABERİMİZ VAR

Zonguldak Liselerarası Şiir ve Öykü Yarışması geçtiğimiz yıl içinde yapıldı. Meslek alanımızın bütün yaşamsal izlerini taşıyan yüzlerce şiir ve öykü değerlendirildi. Genç yüreklerin beyaz kağıtlara dökülmüş kimi hüznü, kimi acılı, kimi umutlu dizeleri ve satırları derecelendirildi.

Şiir dalında;

Mehmet Çelikel Lisesi öğrencisi Züleyha Naldemir, YERALTINDA BİR DÜNYA başlıklı şiiriyle birinciliği alırken, yine aynı liseden Nur Emine Sefer, BİLİNMEYEN KAHRAMANLAR başlıklı şiiriyle ikinci, Anadolu Kız Teknik ve Kız Meslek Lisesi öğrencisi Meryem Şalvarcıoğlu SICAK EKMEK başlıklı şiiriyle üçüncü oldu. Çaycuma Çok Programlı Lise öğrencisi İlknur Bahar Yiğit ise KARANLIĞIN İZİNDE başlıklı şiiriyle mansiyon aldı.

üçüncü oldu. Anadolu Kız Teknik ve Kız Meslek Lisesi öğrencisi Mehpere Toprak ise O DA BİR MADENCİYDİ başlıklı öyküsüyle mansiyon aldı.

Öykü ve şiir yarışması birincilerini ve diğer derece alanları kutluyor, ürünlerini aşağıda sizlere sunuyoruz..»

Not : Öykü ve şiir hiçbir redaksiyon yapılmadan olduğu gibi yayımlanmıştır.

"AH" BİLE DİYEMEDEN.

Küçük Deniz her gün olduğu gibi bu gecede uyu-mamış babasını işe yollamak için kapıya dikilmişti bile, belki sabah gelemez onu son kez görür, öperim düşüncesiyle öyle sarılıyordu ki babasına. Deniz'in annesi Adile Hanım içi kan ağlaya ağlaya ama belli etmeden eşi Cevat Bey'i her gün işe yol-luyordu. Sanmayın Cevat Bey işe gittik-ten sonra Adile Hanım uyuyor, tüm gece belki bu gün evimin direğini kaybederim, belki başına kötü bir şey gelir düşünceleriyle didinip duruyor.

Cevat Bey Asma maden ocağında gece vardiyasında çalışıyordu. Her ay vardiya değişiyordu ve bu ay gece vardiyasında lokomotif görevindeydi. Bir trende 20 vagon olurdu ve her

vagonda 1 ton kömür çekilirdi. Aynı zamanda yaralanan işçileri ya da ölenleri Cevat Bey çıkarırdı ocaktan.

Cevat'la sıkı dostu olan Mehmet kafese bindiler, 130-140 metre aşağıya indiler. Diğerleri çalışmaya başlamışlardı bile. Cevat Bey sarı çizmelerini dizlerine doğru çekti, siyah, yağmurluğa benzeyen eşofmanlarının paçalarını çizmelerin içine sıkıştırdı, son olarak da mavi kasketini kafasına geçirdi.

Cevat Beyle Mehmet birlikte çalışı-yordu, kömürü vagonlara doldurup ocaktan çıkarıyorlardı. Saat sabaha karşı 4'e geliyordu, işçiler yavaş yavaş yorul-maya başladılar ama Cevat, Mehmet ve

KULTUR-SANAT

birkaç kişi daha 13-15 yıldır bu işi yaptıklarından bu yorgunluğa alışmışlardı ama Salih 1 yıldır ocakta işçiydi ve yeterli tecrübesi, dayanıklılığı yoktu. Salih yorgundu, kaçamak yapmak istedi belki, belki de bu yorgunlukla çalışamayacağını düşündü ve bir saat kestirmek istedi? Bir kör bacanın kapısının tam önünde yere çöktü, sırtını tahtadan yapılmış kör bacanın kapısına verdi, dizlerini kendine doğru çekti ve kollarıyla sardı. Kömürden kararmış açık alını dizlerine dayadı ve ela gözlerini kapattı, bir daha açmamak üzere gözlerini kapattı; çalışmaya, eşine, çocuklarına, dostlarına, dünyaya sırt dönermiş gibi.

Mehmet Salih'i fark etti, dizlerini kendine çekmiş, basını dizlerine koymuş, üşüyor gibiydi, ona seslendi "Oğlum kalk oturmak yok öyle" cevap gelmedi Salih'ten Mehmet yineledi ama ne Salih'in eksik vücudunda bir kıpırtı ne de kalın dudaklarından dökülen esprili sözler vardı. Mehmet Salih'in kör bacanın önünde oturduğunu fark etti, bir telaşla nabzını yokladı, artık çok geçti, kara ocak bir kurban daha almıştı.

Kör baca, işçilerin daha evvel kömür çıkardıkları ve tükettikleri yerleridir. O bölgelerde kömür kalmadığından girilmesin diye tahtalar çakılıp kapılar yapılırdı. Buralara girilmediğinden oksijen verilmiyordu. O yüzden bu odalarda metan gazı çok yoğundu. Her kör bacanın yanında tabelalar vardı, zehirli gaz olduğunu ve girilmemesi gerektiğini yazıyordu. Salih ya uykusuzluktan ya da sorumsuzluktan olsa gerek yazıyı okuma gereği duymadı ya da görmedi bu bilinmez, bilinen tek şey bir dikkatsizliğin canına mal olduğu.

Kötü haber tez duyulur, Salih'in öldüğünü duyan her işçinin yüzünde bir hüznün, gözlerinde akmak isteyen ama akamayan gözyaşları vardı. Haber Cevat'ın da kulağına gitmişti, koşarak geldi, kalabalığı geçip, Salih'in yanına ulaştı. Daha gençti o, yeni evlenmişti, yeni yeni kendi ayakları üzerinde durmaya başlamıştı. Cevat gelene kadar kimse dokunmamıştı Salih'e, sanki orada herkes Cevat'ı bekliyordu. Cevat Salih'i kucağına aldı, önde o, arkada kalabalık ocaktan çıktılar. Cevat'ın kömürden kararmış yüzünü gözyaşları yıkadı. TTK'da bu gibi durumlar ilk

önce 2. dereceden yakın erkek akrabalara söylenirdi. Seçilen akrabalardan yakınlara haber verilmesi ve onları teselli etmesi beklenirdi. Salih'in amcası çağırılmıştı o gün. Adamcağız haberi aldıktan sonraki feryatları, gözyaşları yürekleri dağladı. Kolay mıydı bir insan kaybetmek, bir ölüm haberi almak?

Cevat eve döndüğünde saat sabah 9'du. Deniz uyuyordu. Adile Hanım kapıyı gülücüklerle açtı ama Cevat'ın kızarmış mavi gözleriyle alışılmış olduğu kirli yüzüyle karşılaştı. Adile Hanım anlamış olmalıydı ki onu teselli etmeye çalıştı. Geçenlerde de Ahmet diye bir işçi kömür kazarken, tartıştığı eşini düşünüyormuş öyle dalmış gitmiş ki kazarken kazmayı tek bir tarafa vuruyormuş yukarıya dikkat etmemiş ve göçük olmuş. Ahmet "ahh" bile diyememiş; o anda, saniye-

lik bir olay. 30 yıl sonra hayatın bir saniyede bitişi. Parmağına bir iğnenin batması gibi bir şey ama sonuç kayan bir damla kan olmuyor kayan bir hayat oluyor. Cevat'ın yüzü o gün de böyleydi. Cevat Adile Hanıma bir şey demeden oğlu Deniz'in odasına girdi. Deniz'in uyumasına rağmen ona sarıldı, doya doya öptü. Bir baba şefkatiyle ama korkarak, hayatta en değer verdiği şeye bir zarar gelmesinden korkarak, ve ürkekçe o küçük şeyi kırılacak bir eşya olarak görüyor ve sarılıyor, tüm sevgisini 5 dakikaya sığdırmak istiyordu, belli ki Salih'in amansız

ölümü onu derinden sarsmıştı. Adile Hanım içi içini yiyordu, kendisini, oğlunu ve Cevat'ı düşünüyordu, üzüntüden yüreği kabarmış, saçlarına aklar düşmüştü ama buna rağmen Cevat'a "gitme" diyemiyordu. Çünkü Cevat işe gitmese, çalışmasa dara düşeceklerdi, borçlular kapıya dayanacaklardı belki açlık çekeceklerdi ama huzurlu olacaklardı. Adile Hanım diken üstünde oturmayacak, Deniz misafir odasına gelip, anlamadığı saate bakarak sürekli annesine kaç saat kaldığını sormaktan vazgeçecekti yine de Cevat Bey'in emekliliğini beklediler ama öyle ama böyle. Cevat Bey eve beş dakika gecikse Adile Hanım kafasından bin tane senaryo geçirmeye başlardı, evde telaş olurdu. Cevat Bey'in sayılı günleri bitmiş ve sağ salim emekli olmuştu.

Ailede büyük bir heyecan, mutluluk vardı. Yıllardır beklenen an gelmiş yüreklerle su serpilmişti, evde

adeta bir bayram havası vardı. Deniz'in ve Adile Hanımın gözlerinin içi parlıyor ve gülüyordu. Artık tutulan adakların yerine getirilme zamanıydı. Adile Hanım yakın akrabaları eve toplayıp Cevat Bey'in emekliliğini kutlamak, mutluluğunu onlarla paylaşmak istemişti. O gün Cevat Bey'de ocak işçilerine ait bir geleneği yerine getirmek için bir tepsi baklava tatlısı alıp son kez ocağa, arkadaşlarının yanına gitmişti. Adile Hanıma öğlen 3'te evde olacağını söylemişti. Adile Hanım da akrabaları o saatte davet etti. Cevat Bey arkadaşlarıyla iyi, kötü anılarını tazeleyen, gülüşüp şakalaşırken birden, her şey birden kararı... Önce bir ışık, göz kamaştıracak hatta kör edebilecek bir ışık peşinden son! Karanlığın sahibi "grizu patlaması" Ocağa oksijen hızlı verilmişti ve grizu maddesi yanmışta sadece gaz olan bir madde 12 kişinin Azraili, oldu. 12 kişinin canını aldı, onların yakınlarının da eşlerini, çocuklarını, babalarını, kardeşlerini aldı. Geriye sadece feryatlar, ağıtlar, gözyaşları, özlem, pişmanlıklar ve karanlık kaldı.

Adile Hanım her şeyi hazırlamıştı, misafirler gelmiş

YERALTINDA BİR DÜNYA

Bir baba,
Bir kazma,
Bir lamba,
Derin, karanlık ve kasvetli yere doğru yavaş yavaş iniyor.
Her inişte gözlerde sönmeyen bir endişe "Acaba?"
Acaba geri çıkışı olacak mı bu inişin?
Sıcak evin, rahat koltuğun, huzurun olduğu o yuvaya
Geri dönülecek mi?
Bir baba "Baba" diye seslenecek mi, küçük Mehmet?
Kimsenin diğerine söyleyemediği duygular
Hani erkeklik var ya!...
İşte bu duygular içinde ekmek parasına doğru yol alır,
"Zonguldak Madencisi"
Tabii ki o da biliyor, işi tehlikeli.
En yakın arkadaşlarından birini kaybetmedi mi, geçen göçükte...
Canına bir şey olmadan emekli bile olsa,
Sonunda adına "meslek hastalığı" denilen ciğer hastalığına
Yakalanma riski.
Yine tehdit altında!
Ama mecbur!
Evde ekmek bekleyenler var.

ilk çaylar koyulmuştu. Cevat Bey beklenmeye başlandı. Saat 3.30'a geliyordu Adile Hanım sohbet daldılar diye düşündü, saat 4.00 oldu trafik vardır dediler ve sonra 5.00, 5.30... Evde büyük bir sessizlik, gerginlik. Düşüncelerin durduğu, mantığın çalışmadığı zaman, telefon sesi bir şimşek gibi düştü odanın tam ortasına, Adile Hanım telefona titrek bir sesle cevap verdi. Karşı taraftan bir ses,

- Başınız sağ olsun!

Herkes hata yapabilir, insanlık hali. Bazen düzeltebilen için ikinci bir şansın olur ama bazen olmaz... Her insan bazen düşünmeden davranabilir, dalgın olabilir ve bundan kaynaklanan hatalar yapabilir ama ocakta çalışan işçilerin böyle bir şansı yok, onlar sabah saat 5.00 de bile olsa uyanık olmak zorundalar, her zaman dikkatli olmak zorundadırlar. Yapabilecekleri tek bir hata sonrasında belki "imdat!" deme fırsatları bile olmayabilir. •

Liselerarası Öykü Yarışması Birincisi
Soncay KABAKLI / Mehmet Çelikel Lisesi

Yerin üstünde ise ışık yok.
Yerin altı velinimet!
Hani hep derler ya düşünmeden, "Madenci canım,
onlar dayanıklı olurlar"
Garip bir lakırdı!
Kömüre yakın olsun diye,
Yerleşmiş Zonguldaklı dağlara, eteklerine
Ekmek parası için başlarında baret
Gider bir baba karanlığın üzerine,
Gökyüzünde aya yıldıza hasret.
Kazma sallarken, yorgun kollarla,
Yürekte kuvvetli bir kasvet.
Karanlıktan aydınlık çıkartan gizli kahraman,
Vatan sana emanet!
Kara bahtınla karaelması gürlüt.
Bir baba,
Bir umut,
Onunla atan birkaç yürek! •

Liselerarası Şiir Yarışması Birincisi
Züleyha NALDEMİR
Mehmet Çelikel Lisesi

[KULTUR-SANAT

Sevgili Faik Yazıcı yüreğindeki cevheri çıkaran bir Maden Mühendisi. Bize Meslek anılarını anlattığı DAĞDA YANAN IŞIK adlı çalışmasını göndermiş. Çok güzel ama oldukça uzun olduğu için ancak ekinde gönderdiği şiirini yayımlıyoruz. Meslektaşımıza teşekkür eder yeni çalışmalarını bekleriz..

KORKUYORUZ

(deprem korkusuyla yaşamak)

Güzel çirkin
Acı ve tatlı
Siyah ve beyaz
Kış ve yaz
Çok kutuplu bir yaşamla
Sınırlı dünyamız
Gün var bir yıl gibi uzun
Ömrümüz bir gün kadar yalnız

Kavimlerle uluslarla bölmüşüz dünyamızı
Hep birlikte bakmışız aya yıldızlara
Havayı suyu paylaşmışız da
Toprağı paylaşamamışız
Boğazlamışız birbirimizi yüzyıllarca
Karışmış toprağa sellerce kanımız

Kudretine yüceliğine inanmışız da
insan haklarını unutup
"Gök kubbeyi mızraklarının ucunda
Tutabileceğini söyleyen ordularla"
Savunmaya kalkmışız tanrının haklarını

Sana halimizi arz ediyorum dünyamız
Derinliklerine iniyor
Kalbinin atışını dinliyorum
Görüyorum faylarla filonlarla
Parça parça edildiğini bedeninin
Bir dagoluşumunda
Nasıl kıvrandığını biliyorum acılarla

Ya benim acılarım
Analarımızın acısı
Sevdiklerimizi yitirdikçe
Düştüğümüz o büyük boşluk

Sen de toprağını bölük bölük etmiş
Bir cehennem ateşinin üzerinde oturuyorsun
Böyle deli danalar gibi vuruşmak
Didişip durmak ne için dünyamız
Yoruluyorsun

Nefes nefese kalıyor
Soluklanıyorsun
Karnını yırtarcasına
Savaşlarla öldüğümüz yetmiyor gibi
Bir de sen evlerimizi yıkıyor
Çocuklarımızı alıp götürüyorsun
Sabrımızı acılarımızı tartarcasına

Bak biz toprak savaşı yapmamak için
Anlaşmalar yapıyor birlikler kuruyoruz
Sen de sakın ol dünyamız
Korkuyoruz •

FAİK YAZICI

Atatürk ve Madenlerimiz

Maden Tetkik Arama
Milli bir kuruluştur
Otuz beşte kuruldu
Çok hizmeti olmuştur

Atatürk'ün kurduğu
Gerekli müessese
Satılacak deniyor
İhaleyle herkese

Doğal kaynaklarımız
El mi değiştirecek
Biz Türkler yapamadık
Gel İşlet mi denecek

Türk yapamaz olsaydı
Atatürk yapamazdı
O günün şartlarında
Bir banka kuramazdı

Yeri gelse söylenir
Atatürk en büyüktür
Onun kurduklarını!
Satmak mı büyüklüktür

Hepimizin kabulü
Atatürk büyük lider
Olanları bir bilse
Acaba bize ne der

Düşmanın çizmesinden
Ülkeyi kurtarmıştı
Yoksullukla savaşı
Atamız başlatmıştı

Ne zor şartlar altında
Ülkeye hizmet etti
Kurdu Cumhuriyeti
Bize emanet etti

Mesela bor madeni
Çok iştah kabartıyor
On bütçe kadar servet
Yer altında yatıyor

Dünya rezervlerisin
Yüzde yetmiş benim
Onu satacaklara
Nasıl onay veririm

En kötü zamanında
Türk harika yarattı
Şimdi bin kat güçlüye
Neden krize çattı

Bu işte bir şey mi var
Anlamak zor geliyor
Vicdanım neyin nesi
Diye hesap soruyor

Bir ülke stratejik
Madenini satar mı
Altmışbeş milyon yurttaş
Ele avuç açar mı

Gençliğe hitabeyi
Her gün okumak gerek
Bor gibi madenlerin
Kıymetin bilmek gerek •

Hayrullah Kaşıkçı

BU BİR ŞAKA MI ?!

Yurdum insanı değil tam yönetici

SAYIN SAKİNLER,
İŞYERLERİNE SELEN SamKışkeR,

KARDEŞİM 1 KATTAN 5. KATA KAOAR ASANSÖR KAPILARINA NIÇİN BALGAM ATIYORSUN ? HERGÜN AYNI ŞEYİ KASTEN MI YAPIYORSUN ? HAMİT TEMİZLEMekten BIKTI. İSYAN EDİYOR. YAKALARSA NELER OLACAĞINI DÜŞÜNMEK BİLE İSTEMİYORUM.

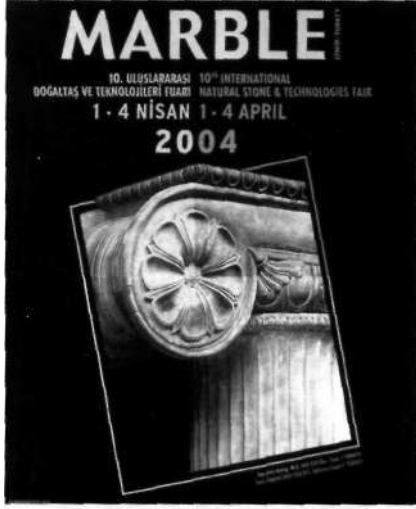
- 1 ASANSÖR MEŞGULKEN ÇAĞRI DÜĞMESİNE DEVAMLı BASMAYIN
ASANSÖR BOZULUYOR SİGORTA ATİYOR
- 2 ASANSÖR KAPISINI YAVAŞ KAPATIN.
- 3 ASANSÖR ÇİNE YAZI YAZMAYIN
- 4 ASANSÖR KAPISINI TEKMEYLE AÇMAYIN.
- 5 ASANSÖR İÇİNE VE KAPILARA TÜKURMEYİN
- 6 ASANSÖRE İKİ KİŞİDEN FAZLA BİNMEYİN.
- 7 ASANSÖRE ÇÖP ATMAYIN
- 8 BİNA İÇİNE SİGARA İZMARİTİ t KAĞIT • KİBRİT w ATMAYIN
- 9, TÜKURMEYİN, BALGAM ATMAYIN, tçendan toka* kapıttıni augmey«
basar» açm.
- 10.BİNAYI TEMİZ TUTMAYA ÖZEN GÖSTERİN.
- 11 EĞER KENDİNİZE SAYGINIZ YOKSA We BAŞKALARINA SAYGI GÖSTERİN.

Bir binada nasıl yaşanacağını bitmeyeb bazı kişiler ıpı bunları tek tek yazmak zorunda kaldığım üzülerak bHjrtertize arz ederim

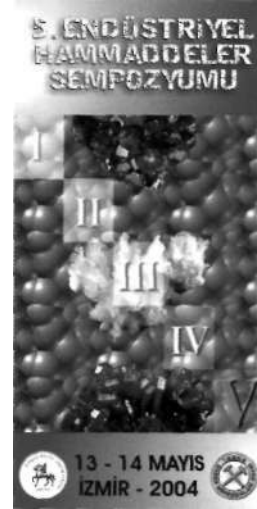
YÖNETİCİ

NOT : Yukanda, bunlara nayet etmeyenlere bile sayın diye hitap eflim. lütfen bu kelimeye yakışır kişi olun.

KONGRE-SEMPOZYUM

10. MERMER FUARI
01-04 NİSAN 2004 İZMİR

5. ENDÜSTRİYEL HAMMADDELER
SEMPOZYUMU
13-14 MAYIS 2004 İZMİR

TÜRKİYE 14. KOMUR KONGRESİ
02-04 HAZİRAN 2004 ZONGULDAK

II. ULUSLARARASI BOR SEMPOZYUMU
23-25 EYLÜL 2004 ESKİŞEHİR

X. ULUSLARARASI CEVHER
HAZIRLAMA SEMPOZYUMU
05-07 EKİM 2004 ÇEŞME/İZMİR

DÜNYA JEOTERMAL KONGRESİ
24-29 NİSAN 2005 ANTALYA